

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.354/2021/5.

A felperes:

Felperes1, Cím1 (Nytsz.: nyilvántartási szám)

A felperes képviselője:

Dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda, Cím4, ügyintéző: dr. Ujvári Tamás ügyvéd

Az alperes:

Alperes1, Cím1

Az alperes képviselője:

Dr. Molnár Arnold ügyvéd, Cím6

A per tárgya: sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Balassagyarmati Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 27.P.20.524/2019/65.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 forint sérelemdíjat, valamint 186.400 forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét elutasította.

Megállapította, hogy a le nem rótt 18.000 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

[2] Ítéletének indokolásában idézte a Ptk. 2:42. § (2) bekezdésében, 2:51. § (1) bekezdésében, 8:3. § (1) és (3) bekezdésében, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárások végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXI. törvény (Bvtv.) 151. § (2) bekezdésében foglaltakat, utalt továbbá a Ptk. 2:52. § (1) bekezdésében írtakra.

[3] Rámutatott arra, hogy a felperes a kártérítési kérelmét elutasító határozatot 2019. október 24. napján vette át, a keresetet pedig 2019. november 25. napján nyújtotta be. A perindításra nyitva álló 30 napos határidő 2019. november 23-án járt le, amely szombati nap volt. A Ptk. 8:3. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak alapján – tekintettel arra, hogy a perindítási határidő munkaszüneti napon járt le – a munkanapon benyújtott keresetlevél határidőben érkezett.

[4] Kiemelte, hogy felperesi tanú, felperesi tanú1, felperesi tanú2, felperesi tanú3, felperesi tanú4 és felperesi tanú5 tanúk – akik a perbeli időszakban fogvatartottként részt vettek körszállításokban – a felperes nyilatkozatával egyezően adták elő a motozás körülményeit. E szerint egyszerre legalább 10-15 ember volt jelen, az alsónemű levétele után le kellett hajolni, guggolni. A motozáson átesett fogvatartottak az ebédlőben lévő oszlopok mögött várokoztak, az oszlopok azonban nem voltak alkalmasak arra, hogy az éppen motozás alatt álló, vetkőző fogvatartottakat kitakarják. A tanúk cáfolták, hogy az alsónemű levétele során a fegyőrök odaálltak volna a fogvatartottak közé, hogy a testükkel takarják ki őket. Az ablakon keresztül az első emeletről is látható volt a motozás.

[5] Az alperesi BV intézet alkalmazottai, alperesi tanú1, alperesi tanú2, alperesi tanú3 és alperesi tanú4 tanúként úgy nyilatkoztak, hogy általában 10-15 fő vett részt a körszállításon és egyszerre maximum 6 asztalnál volt lehetőség a motozásra. A motozás során a fegyőr úgy állt a fogvatartott mellé a vetkőzés során, hogy a motozás ne szeméremsértő módon történjen. A motozáson átesett személyeket a pillérek mögé állították be azért, hogy ne lássák az éppen motozás alatt álló személyeket. Már 2018. márciusa előtt is volt rá példa, hogy a motozások során paravánt használtak.

[6] Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperesi tanúk nem voltak teljesen érdektelennek tekinthetőek, hiszen az alperessel szemben maguk is kártérítési keresetet terjesztettek elő. Ezek a tanúk azonban az érdektelennek tekinthető felperesi tanú tanúval egyezően adták elő a motozás folyamatát. Szintén nem volt teljesen elfogulatlan az alperes alkalmazásában álló, tanúként meghallgatottak vallomása, ugyanakkor a felperes és az alperes érdekkörében meghallgatott tanúk a motozás körülményeit, menetét nagyrészt egybehangzóan adták elő. Eltérés abban volt, hogy az alperesi tanúk nyilatkozatai szerint a szeméremsértést kitakarással és a pillérek mögé sorakoztatással próbálták megakadályozni, illetve korábban is volt példa paraván használatára.

[7] A becsatolt okirati bizonyíték alapján nem fogadta el az alperesi tanúk azon nyilatkozatát, hogy a paraván 2018. márciusát megelőzően is alkalmanként használatban volt, a BV intézet parancsnoka ugyanis a 2018. március 19-i tájékoztatásában maga adta elő, hogy a paravánok ebben az időszakban kerültek rendszeresítésre. Az ügyészi vizsgálat szintén ezt állapította meg.

[8] Az alperes nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a körszállításban részt vevő fogvatartottak a személyes motozások során egymást intimitást sértő módon, alsónemű nélkül, meztelenül ne láthassák, erre a fogvatartottak fegyőrök általi, esetenkénti kitakarása, illetve a fogvatartottak oszlopok mögé állítása nem volt alkalmas. A motozásra tehát 2018. március 19. napját megelőzően az emberi méltóságot sértő módon került sor, az alperes nem tett meg minden tőle elvárható a személyiségi jogsértés megakadályozása érdekében, holott erre a paraván bevezetésével már korábban is mód lett volna. Az alperes ezen magatartásával a 2018. január 15-én, 29-én és február 5-én megvalósított körszállítások alkalmával megsértette a felperes emberi méltóságához való jogát.

[9] Az elsőfokú bíróság – a jogsértés súlyára, annak ismétlődő jellegére, a sértettre gyakorolt hatására tekintettel – 200.000 forintot talált alkalmasnak a felperest ért nem vagyoni károk kompenzálására. A mérlegelés során figyelemmel volt arra is, hogy a szükségtelenül sok ember jelenlétében végzett szeméremsértő motozás egy eleve kiszolgáltatott helyzetben lévő fogvatartott vonatkozásában nem tekinthető jelentéktelen sérelemnek. A felperes ugyanakkor a megalázottság érzésén túlmenő, konkrét hátrányt a perben nem bizonyított.

[10] A pernyertesség, pervesztesség arányát 1/3-2/3 arányban állapította meg az alperesre terhesebben és ennek megfelelően rendelkezett a perköltség és a le nem rótt kereseti illeték viseléséről. [Pp. 83. § (2) bekezdés]

[11] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[12] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (1) bekezdésében, valamint 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontjaiban foglaltakra alapította.

[13] Előadása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem az anyagi jogi keretek alapján határozta meg.

[14] Az első fokon eljáró bíróság a tényállás megállapítása során a közszállítások általános gyakorlata alapján tett megállapításokat, a felperes keresete ugyanakkor konkrét alkalmakhoz és személyes érintettséghez kötődik. Erre tekintettel a perben a felperesnek konkrét, a személyét érintő jogsértést kell bizonyítania, amit az általános gyakorlat nem igazol. A szállításban érintett általános létszám is csak átlag, a tényleges létszám ennél alacsonyabb is lehet. A felperest terheli annak bizonyítása, hogy az átlagot elérő, vagy meghaladó volt az érintettek létszáma.

Amennyiben a felperes a sérelmet – a 12/2014. (XII. 16.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint eljárva – haladéktalanul jelzi, mód nyílt volna a sérelmezett motozás körülményeinek egzakt feltárására. Erre adott esetben a felperes mulasztása miatt nincs lehetőség, aminek terhét a felperesnek kell viselnie.

[15] Nem felel meg a valóságnak, hogy a motozások során az ebédlőben valamennyi fogvatartott jelen volt. Ez csak az ellenőrzés végére igaz. Egybehangzó volt a tanúk nyilatkozata a vonatkozásban, hogy az érintett fogvatartottak az ebédlő előtt, az udvaron várakoztak, elsőnek csak a motozásban ténylegesen érintettek léptek be, majd amikor az ellenőrzésen átestek, az ebédlő hátsó részében várakoztak annak valamennyi fogvatartott tekintetében történő befejezéséig.

A vizsgálatokon elsőnek áteső fogvatartottak esetében fogalmilag kizárt, hogy motozásukat a vizsgálaton már átesett személyek láthatták volna. Ettől eltérő tényállás csak akkor állapítható meg, ha a felperes motozására nem „első körben” került sor. Az eljárás anyagából tényként nem állapítható meg az sem, hogy általában az alsóneműt is le kellett venni, valamint, hogy általában le kellett hajolniuk, vagy guggolniuk.

[16] alperesi tanú1 tanú akként nyilatkozott, hogy „aki renitens volt és korábban tiltott tárgyat találtak nála, azzal levetették az alsóneműt és azt átvizsgálásra át kellett adni.” Arról nem tudott, hogy le kellett-e hajolni, vagy guggolni. Előadása szerint „3-4 fő fogvatartott egymás előtt vetkőzött, azonban a felügyelők úgy helyezkedtek el, hogy a két vetkőző közé álltak, hogy ne lássák egymást.” Állította azt is, hogy „Aki végzett, az felöltözött és őket az étkező hátsó részébe állították be a fegyőrök az ott lévő oszlopok mögé, tehát takarásban voltak, nem látták az asztaloknál éppen vetkőző társaikat.” (40.P.20-524/2019/23. számú jkv. 15. oldal)

[17] alperesi tanú2 tanú vallomása szerint „a ruházat átvizsgálás megtörténte után, fogvatartottól függött, hogy le kellett-e venni az alsóneműt, vagy csak le kellett tolni. Ez attól függött, hogy milyen volt a testvizsgálat. Nyilatkozata szerint „csak pár másodpercig tartott a vizsgálat, és ilyenkor is a fegyőr takarásában volt a fogvatartott. Nem volt olyan gyakorlat, nincs olyan gyakorlat, hogy meztelenül ott állnának, amíg a ruházat átvizsgálása megtörténik”. Az ellenőrzésen átesett fogvatartottaknak az étkező hátsó részében lévő két oszlopsor mögött elhelyezkedve, sorba állítva kellett állniuk. Ez egy irányított elhelyezkedés volt, az ott álló fegyőr ellenőrizte őket. Úgy kellett beállniuk, hogy ne lássanak rá az öltözőkre, vagy vetkőzőkre. (40.P.20-524/2019/23. számú jkv. 18-19. oldal)

[18] alperesi tanú3 tanú azt mondta el, hogy a motozásra váró fogvatartottak az ebédlőn kívül, lent a lépcső alján várakoznak, onnan nem lehetett látni a vetkőzést. A személyes csomag és a ruházat átvizsgálásának időtartama alatt a fogvatartottak az alsóneműt viselik. „Majd ezt követően, a fegyőröknek adott utasítás szerint, a fegyőr a fogvatartott mellé lép, hogy takarja és ezután kap utasítást a fogvatartott, hogy tolja le az alsóneműt. Egységesen az alsónemű levételére utasítást nem kapnak. Olyan gyakorlat nincs, hogy a ruházat átvizsgálás időtartama alatt ott állnak alsónemű nélkül. ...ez a fegyőröknek kiadott utasítás, hogy takarásba lépjenek a fogvatartott mellé, arra a pár másodpercre, amíg az alsónadrágot letolják. Testüreg vizsgálat nincs, én farpofa és herezacskó melletti terület vizsgálatáról sem tudok.” (40.P.20-524/2019/23. számú jkv. 20-21. oldal)

[19] alperesi tanú4 tanú ugyancsak úgy nyilatkozott, hogy a vizsgálat során úgy voltak állítva a két sorban a fogvatartottak, hogy egymásnak háttal álltak. A gyakorlatuk szerint amíg a fegyőr átnézte a ruházatot, addig a fogvatartott alsóneműben állt és csak egy pillanatra kellett letolni az alsóneműt. Levetetni akkor kellett, ha az érintett korábban már megkísérelt elrejtteni tiltott tárgyakat, vagy ilyen információ volt a fogvatartottól. Amikor le kellett tolni az alsóneműt, akkor az ő úgy állt, hogy takarja a fogvatartottat. Megítélése szerint szeméremsértő módon nem motoztak. (40.P.20.524/2019/23. számú jkv. 23. oldal)

[20] A felperesi indítványra meghallgatott tanúk egy kivételével hasonló tárgyú ügyekben maguk is felperesek a BV intézettel szemben, egymás tanúi ezekben a perekben, egy érdekkört alkotnak, kereseti nyilatkozataik szó szerint megegyeznek, nem közömbös számukra, hogy a perek milyen eredménnyel zárulnak. A személyes érdekelttség és érintettség miatt vallomásuk elfogulatlan nem lehet.

[21] A BV intézett alkalmazottainál – mint tanúknál – sem közvetlen, sem közvetett érdekeltség nem állapítható meg, vallomásaikban voltak ellentmondások, szembesítésekre is sor került.

[22] Az elsőfokú bíróság – a főügyészszéssel egyezően – a parván alkalmazásában látja azt a magatartást, amely elegendő és egyben szükséges is ahhoz, hogy jogsértés ne történjen. A perben releváns megállapítások azon alapulnak, hogy a tereptárgyak takarása, a fogvatartottak és a büntetés-végrehajtási alkalmazottak elhelyezkedése milyen mértékben akadályozta meg, azt, hogy a körszállításban részt vevő személyek, illetve a személyes motozáson áteső több személy egymást meztelenül, szeméremsértő módon láthassák. Ennek a tényállás megállapítása szempontjából kiemelkedően fontos ténynek a fennállása, vagy fenn nem állása egzakt módon feltárható lett volna a helyszín személyes vizsgálata, megtekintése alapján. Erre ugyanakkor nem került sor, így a megállapítások egzakt alapja hiányzik. A helyszín ellenőrzésére egyébként a főügyészszék vizsgálata sem terjedt ki.

[23] A kereset körében releváns tényállás bizonyítása a felperes kötelezettsége, a bizonyítatlanság következményeit így neki kell viselnie.

[24] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint a megalázó bánásmód, vagy büntetés lényege, hogy az érintettben olyan erős félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okoz, ami alkalmas arra, hogy a testi és lelki ellenállását megtörje, vagyis egy cselekmény akkor megalázó, ha az áldozat súlyosan megszégyenül. (Tyrer v. the United Kingdom 30. pont, Soerint v. the United Kingdom 100. pont, V. v. the United Kingdom (GC) 71. pont, Valasinas v. Lithuania 117. pont)

[25] A Btk. 205. § (1) és (2) bekezdései szerint szeméremsértés, amikor valaki a nemi szervét a nemi vágyának felkeltése, vagy kielégítése céljából mutogatja.

[26] A felperes vonatkozásában a motozás során egyik körülmény sem állt fenn. A felperesben mindaddig, amíg a tényleges jogérvényesítésről tudomást nem szerzett, nem merült fel, hogy vele szemben jogsértést követtek el. A felperes a motozás során büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott, ahol a zárkához nem tartozik önálló zuhanyzó, az a szinten csoportos és közös használatban áll, ott a fogvatartottak egymás jelenlétében tisztálkodnak. A sérelmezett motozással járó meztelenség érdemben messze elmarad a zuhanyozáskor fennállótól.

[27] A Kúria mellett működő Új Ptk. Tanácsadó Testületének sérelemdíjjal kapcsolatos véleménye szerint a személyiségi jogi jogsértés megállapítása mellett is a bíróság elutasíthatja

a sérelemdíj iránti keresetet, ha a sérelmet szenvedett felet nem érte olyan nem vagyoni sérelem, amely sérelemdíj megítélésére adna alapot. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulatának helyes értelmezése szerint a sérelmet szenvedett fél „az őt ért nem vagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat, azaz a nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele. A felperest nem érte a sérelemdíj megítélésére alapot adó sérelem, a saját érzésein túlmutató konkrét hátrányt az ügyben nem bizonyított. A felperes a vetkőzéssel járó motozáshoz kapcsolódó általános szégyenérzetről számolt be, ami a jogszerű intézkedéssel önmagában is együtt jár, jogsértést nem jelent.

[28] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján az alapvető jogokat korlátozni csak más alapvető jog, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával lehet.

[29] A személyiségi jogok alapvető jogok, ugyanakkor a büntetés-végrehajtási intézetek és a fogvatartottak biztonsága kiemelt társadalmi érdek. Ez utóbbihoz – a szükségesség-arányosság alapjogi teszt alapján – nagyobb érdek fűződik, mint ahhoz, hogy az adott személy bizonyos személyiségi jogai hogyan érvényesülnek. Bár a motozás a személyes integritáshoz való jog sérelmével jár, a kényszerintézkedés jogszerű alkalmazását a büntetés-végrehajtási intézetek biztonsága indokolja. Ezt a Bvtv. 145. § (1) bekezdés f) pontja, valamint 151. § (1) bekezdés tételesen is biztosítja. Ezért a motozás sérelmezett módja nem jogsértő.

[30] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perkielégben marasztalását indítványozta.

[31] Előadása szerint állításait maradéktalanul bizonyította, azokat az ügyészi vizsgálat, valamint határozat, továbbá 5 olyan tanú vallomása is megerősítette, akik szintén fogvatartottak voltak az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben. Egy hasonló ügyben korábban hozott ítéletek is a keresete megalapozottságát támasztják alá (elsőfok Balassagyarmati Törvényszék 27.P.20.530/2019/47., másodfok Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.248/2018/6-II.).

[32] Az alperesi tanúk is az állításait igazolták a körszállítás előtti és utáni motozások rendje, az étterem, mint a motozások helye, az étterem kinézete, az étteremben lévő oszlopok tekintetében. Az alperesi tanúk azt is megerősítették, hogy az alperes egy idő után paravánt biztosított a motozottak részére, a tanúvallomások és az ügyészi vizsgálat abban is egybeesnek, hogy a paraván mikortól került alkalmazásra.

[33] Az alperes körszállításokhoz kapcsolódó motozási rendszere általános jelleggel jogsértő volt. Minden egyes körszállítási napon, minden egyes körszállításban részt vevő

fogvatartott esetében szeméremsértő módon járt el az alperes. A jogsértő gyakorlat egészen addig fennállt, amíg az ügyben eljáró ügyészség fel nem hívta alperest a jogsértő gyakorlat megszüntetésére.

Az általános, minden nap előforduló gyakorlat olyan körülmény, amiből egyértelműen következik, hogy ha minden nap ilyen jogsértő módon jár el alperes, akkor egy adott perbeli napon is így járt el.

[34] Súlytalan az alperes hivatkozása a 12/2014. (XII.16.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésére, mert a fogvatartottaknak nem volt semmilyen valós idejű lehetősége fellépni a gyakorlattal szemben. Egyes kósa panaszokat követően, több év után vizsgálta meg és találta jogsértőnek az ügyészség a gyakorlatot.

[35] Nem foghat helyt az alperes azon érvelése sem, hogy az első motozottakat a többiek nem láthatták. A motozások során 5-10 fogvatartottat egyidejűleg motoztak, így ők látták egymást. Őket egymástól sem az oszlopok, sem a börtönőrök nem takarták. Ezen felül a többi motozásra váró fogvatartott egyrészt az ebédlő bejáratí ajtajában állt, várva a sorára és látva a motozásokat, másrészt az ebédlőn kívül tartózkodott, azonban olyan helyen, ahonnan az ebédlő ablakán keresztül minden motozott személyt látott. felperesi tanú tanú nyilatkozata rávilágít arra, hogy az ablakon keresztül minden látható volt, nem csak a sorban állók, hanem minden arra járó számára is.

Az alperesi tanúk állításai hiteltelenek, valamilyen rejtélyes okból nem emlékeztek pontosan arra, hogy mikortól is rendszeresítették a paravánt. Az alperesi tanúk mindegyike a valós időpontnál korábbi időpontot jelölt meg. Ehhez képest egyértelmű, hogy az alperes gyakorlatát csak ügyészi felhívásra változtatta meg 2018 tavaszán.

[36] A EJEB alperes által hivatkozott ügyei jelen perben relevanciával nem bírnak.

[37] A büntetőjogi normákhoz kötődő szavak (szeméremsértés) köznapi jelentésüket nem veszítik el. A jelen ügyben hivatkozott szeméremsértő motozás szókapcsolat nem büntetőjogi értelemben értelmezendő, hanem a szó köznapi értelmében. Szeméremsértő mások előtt, tucatnyi másik férfi előtt meztelenre vetkőzni, ott farpofa vizsgálaton átesni, előttük guggolgatni. A per tárgya ezen szeméremsértő mozzanat.

[38] A felek között büntetés-végrehajtási jogviszony állt fenn, ezen jogviszonyban alárendelt és kiszolgáltatót pozícióban volt. Erre tekintettel hiábavalónak tartotta a panaszt, hiszen azt úgysem orvosolta volna senki, sőt amiatt hátrányok érték volna a BV intézetben.

Ehhez képest, amint értesült arról, hogy a számára rendkívül kellemetlen és megalázó gyakorlat egyben jogsértő is, jogait azonnal érvényesítette.

[39] Az alperesi érvelés alaptalan azért is, mert a büntetés-végrehajtási jogviszony semmiképpen sem vezethet oda, hogy a polgári jog általános szabályaihoz képest az elítéltek számára nem 5

év az elévülés, hanem az azonnali panasz elmaradása esetén a követelésük elenyészik.

[40] Az alperesnek zuhanyzós hasonlata és erre alapuló érvelése minden alapot nélkülöz, azt az érvelést a hivatkozott 32.Pf.21.248/2018/6-II. számú ítélet is cáfolja.

[41] Az alperes jelen ügyben szándékosan, ügyészi felhívás ellenére is jogsértő módon járt el, ez a jogsértés súlya és felróhatósága tekintetében súlyos körülmény. Emberi, férfiúi mivoltában sértette, hogy alperes őt más férfiak előtti meztelenségre kényszerítette. Az elsőfokú bíróság hivatalos tudomással bír arról, hogy alperessel szemben teljesen hasonló ügyekben többtucatnyi per indult, azért a jogsértések ismétlődő jellege is fennáll.

Keresete nem a motozás, nem a meztelenre vetkőztetés és motozás együttese elleni per, annak tárgya tehát a szükségtelenül sok ember előtt végzett szeméremsértő motozás.

Egy paraván alkalmazásával megszüntethető lett volna a jogsértés, nincs olyan alkotmányos indok, amely miatt bárki emberi mértósága csorbítható lenne, nincs az a szükséghelyzet, ami indokolhatná az alkotmányos jogok szükséges csorbítását, ha a jogsértés, azaz mások emberi méltóságának csorbítása egy paraván alkalmazásával megelőzhető lenne.

[42] Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

[43] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta, erre tekintettel az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezéseit nem érintette.

[44] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett körben az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le, felülmérlegelésnek nincs helye.

[45] Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[46] A fellebbezésben írtak alapján a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá.

[47] Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézetek és a fogvatartottak biztonsága kiemelt társadalmi érdek, és – bár a személyes integritáshoz való jog sérelmével jár – a motozás, mint kényszerintézkedés jogszerű alkalmazását a büntetés-végrehajtási intézetek biztonsága indokolja, annak lehetőségét a Bvtv. 145. § (1) bekezdés f) pontja, valamint 151. § (1) bekezdés tételesen is biztosítja.

A Bvtv. 151. § (2) bekezdése szerint ugyanakkor a motozás nem történhet megalázó, szeméremcsúszató módon.

[48] A felperes keresetében nem azt kifogásolta, hogy a körszállítások alkalmával, az általa megjelölt időpontokban megmotozták, hanem azt állította, hogy ezen alkalmak során a motozása megalázó, szeméremcsúszató volt annak folytán, hogy rabtársai, szükségtelenül sok ember előtt kellett meztelenre vetkőznie.

Ennek megítélésakor a szeméremcsúszatás büntetőjogi fogalmának, illetve az EJEK alperes által hivatkozott gyakorlatának, illetve döntéseinek nem volt jelentősége.

[49] A Bvtv. 151. § (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából a szeméremcsúszatás Btk.-beli tényállása, a bűncselekmény megvalósulásának fogalmi elemei figyelmen kívül maradnak, a motozás végrehajtása vonatkozásában a Bvtv. ugyanis a személyiségi jogok, az emberi méltóság tiszteletben tartását teszi a BV intézet, illetve a motozás foganatosítójának kötelezettségévé. A személyiségi jogot jogszabályi felhatalmazás alapján korlátozó intézkedés tehát nem eredményezheti az emberi méltóság sérelmét, nem lehet megalázó, illetve szeméremcsúszató.

A szemérem szó tartalma szerint ösztönszerű tartózkodást jelent minden olyan cselekedettől, amely az erkölcsbe, szokásba, illembbe ütközik, illetve amelyet az ember ilyennek vél. Amennyiben valakinek – egy egyébként jogszerű intézkedés során – meztelenre kell vetkőznie, az nyilvánvalóan a szemérem szükségképpen sérülésével jár, abban az esetben ugyanakkor, ha ez – a motozást végző személyzetén túl – szükségtelenül más személyek előtt valósul meg, az a Bvtv. 151. § (2) bekezdésébe ütközővé, szeméremcsúszatóvá válik, ami egyben a személyiségi jogok, az emberi méltóság sérelmét is jelenti.

[50] Mindezekre tekintettel az alperes arra is helytállóan mutatott rá, hogy az adott egyedi esetekre, a 2018. január 15-én, 29-én és február 5-én megvalósított körszállításokra vonatkozóan kellett vizsgálni, hogy a motozás felperes által állított körülményei megvalósultak-e.

[51] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tanúvallomások, továbbá okirati bizonyítékok alapján jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes 2018. március 19. napját megelőzően nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a körszállításban részt vevő fogvatartottak a személyes motozások során egymást intimtást sértő módon, alsónemű

nélkül, meztelenül ne láthassák, erre a fogvatartottak fegyőrök általi, esetenkénti kitakarása, illetve a fogvatartottak oszlopok mögé állítása nem volt alkalmas. A motozásra tehát a felperes által állított időpontokban is az emberi méltóságot sértő módon került sor, az alperes nem tett meg minden tőle elvárható a személyiségi jogsértés megakadályozása érdekében, holott erre a parván bevezetésével már korábban is mód lett volna.

Bár a tanúk valóban a motozások általános rendje alapján tették meg előadásukat, egyikük sem nyilatkozott azonban akként, hogy a felperest is érintő, a per tárgyát képező motozások másként zajlottak volna, és az kizárólag a felperest, illetve olyan kevés számú fogvatartottat érintett, ahol a szemérem megőrzése a többiek előtt kétséget kizáróan biztosított lett volna. Az alperes alkalmazásában álló, tanúként meghallgatott fegyőrök is megerősítették vallomásukban, hogy ha az alsóneműt nem is kellett minden fogvatartottnak levennie, azt rövid időre letolták velük, az ellenőrzés elvégzése céljából. Az, hogy a fegyőrök a testükkel takarták az éppen motozás alatt álló személyt, a motozáson pedig már átesett fogvatartottakat pedig az oszlopok mögé állították, nem jelenti azt, hogy az alperes a motozás Btv. 151. § (2) bekezdés szerinti feltételeit teljeskörűen biztosította volna. A perben feltárt adatok alapján ezek a „személyi” és „tárgyi akadályok” nem biztosították az alperes által előre láthatóan mindenre kiterjedően azt, hogy a motozott fogvatartottakat a várakozó elítéltek meztelenül, letolt alsóneműben ne láthassák. E körben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, azzal sem vétett hibát, hogy a motozás helyszínét személyesen nem tekintette meg. Az alperesnek a perbeli esetekre vonatkozó, az általános motozási gyakorlattól eltérő eljárásra történő konkrét hivatkozás okán erre nem is volt szükség.

[52] Jogszerűen került sor a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdései szerinti sérelemdíj alkalmazására is, az elsőfokú bíróság az ennek alapjául szolgáló – a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében megjelölt – körülményeket az elsőfokú bíróság teljeskörűen feltárta és okszerűen értékelte.

[53] A felperes az őt ért – köztudomású tényként is értékelhető – hátrányokról, a megalázottság, a szégyen érzetéről nyilatkozott. A sérelem nem tekinthető jelentéktelen súlyúnak, hiszen a szükségtelenül sok ember előtt végzett, szeméremsértő motozás egy eleve kiszolgáltatott helyzetben lévő személy esetén nem tekinthető bagatellnek. Az alperes a kialakított – jogsértő – gyakorlaton csak ügyészi felszólításra változtatott és rendszeresített paravánokat, így a felróhatóság sem jelentéktelen.

Mindezen körülmények az elsőfokú bíróság által megállapított összegű sérelemdíj alkalmazását indokoltá teszik.

[54] Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperes által hivatkozott közös zuhanyzó és esetleges közös zuhanyozás nem azonos azzal a helyzettel, ha motozás közben akarata ellenére több társa láthatja meztelenül a fogvatartottat.

[55] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes a másodfokú eljárásban pervesztes lett. A felperes azonban költségigényének bejelentésén túl nem tett

előadást arra vonatkozóan, hogy milyen tevékenység alapján, milyen összegű ügyvédi munkadíjat kíván felszámítani a másodfokú eljárásban és ezt a keresetlevél mellékleteként becsatolt megbízási szerződés alapján sem lehetett megállapítani. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a felperes részére másodfokú perköltséget nem állapított meg. [Pp. 81. § (1) és (2) bekezdés]

[56] Az alperes személyes illetékmentességére [Itv. 5. § (1) bekezdés c) pont] tekintettel a le nem rótt – az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. §-a alapján számított 48.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Magyar Állam viseli. [Pp. 96. § (1) bekezdés b) pont]

Budapest, 2021. május 27.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.
bíró